బోధన

గుడిపాటి వెంకటచలముగారు, బి.ఏ.,ఎల్.టి.

హనుమంతరావు జాడ్యం ప్రణయతల్పాలూ, ప్రబంధపారాయణా, విరహవర్ణనలూ, ప్రేయసీస్మరణలలో ప్రారంభమై, చప్పున వారంరోజులకింద వేదాంతచర్చా, విరక్తోపన్యాసాలూ సీతారామాంజనేయపఠనమూ, స్త్రీద్వేషములోకి దిగింది. భర్తృహరి శృంగారశతకం ఆఖరుపేజీ తిప్పి, వైరాగ్యశతకం ప్రారంభించినట్లయింది. వాడి వాగుడంతా వినే గతిపట్టిన నేను, పదిపదిహేనురోజులు శాంతంగా భరించి, చికిత్సలు ప్రయత్నించాను. కాని యీజాడ్యపు అసలు కారణం కనిపెడితేగాని స్వస్థత కలగదని, అతను ఆజాడ్యంలోనూ, అంతకుముందూ చేస్తున్న ప్రదక్షిణాలవల్ల కారణం విష్ణాలయం ప్రాకారసామీప్యంలో వుండాలనుకుని వెతికాను. అతనిని వొదిలిన శృంగారజాడ్యం నన్నావరించింది.

౨

ఈశరీరం అసహ్యపుమాంస మనిన్నీ, దీన్ని జాగ్రత్తగా అలంకరించడమంత పరిహాసాస్పదమైన పనిలేదనీ, యెన్నడో కట్టెలలో కాల్చేదే ననీ పాడతున్న హనుమంతరావు ఉత్సాహవాక్యాలను వీలైనంతవరకు పెడచెవినిబెట్టి షోకుచేసుకుని, విష్ణాలయంవేపు వెళ్ళాను. సంజమసకలో తెల్లగన్నేరుమొక్కలకిందికి లలిత వొచ్చింది. నాలుగు రోజుల్లో యెవరితోనూ నాకింత స్నేహంకాలేదు. మొదటిరోజునే నాతో "నన్నొక్క సందేహం బాధిస్తోంది. మీరు మీజ్ఞాన విశేషంవల్లా, విద్యాధిక్యతవల్లా తీర్చగలరని నా ఆశ. మీకీర్తి మీపుస్తకాలవల్లా, కొందరు స్నేహితులవల్లా విన్నాను" అంది. ఆస్నేహితులలో ఒకడు హనుమంతరావుకాడుకదా! అని సందేహంకలిగి, అతన్నెరుగుదువా అని అడిగాను! లలితను, చాలానాజూకుగా తలవంచుకుని, "నాకు బాగాతెలీదు. నాఅక్కయ్య నెరుగునాయన," అంది. నాగుండె నిబ్బరం పడి, రాత్రికి వాడిగొంతుక పిసకడమా? కత్తితో నరకడమా? యేది సులభ మనే ఆలోచనను ఆపుకున్నాను. ముసలిభర్తని వొదిలిరావడమా? కష్టపెట్టే తలిదండ్రులదగ్గిర్నించి పారిపోవడమా? యేమి టీమెసందేహమని ఆలోచించాను. కాని ఆమె నాదగ్గిర్నించి సందేహంతీర్చుకునేపద్ధతి చాలా మనోహరంగా వుండడంవల్ల దాన్ని తీర్చడానికి నే నేమీ తొందరపళ్ళేను. దేవాలయపుణ్యక్షేత్రంలో, లక్ష్మీదేవిసాన్నిధ్యమందు, తెల్లగన్నేరువాసనలలో నానిన నూనెప్రమిదలూ వాడిన తులసీదళాలూకలిసిపంపే సుగంధంలో లేతరాత్రి చిన్నిచీకట్లలో దొరికిన యీశృంగారం నాకెంతో వుల్లాసాన్నీ, మాధుర్యాన్నీ యిచ్చింది. ఈస్నేహానికి పర్యవసాన మేమిటి? ఈమె యెవరు? ఎందు కిట్లా వొస్తుందని యోచిస్తే ఆకలయెక్కడ మాయమౌతుందో నని భయంతో ఆనందంలో కళ్ళుమూసుకునిమునిగిపోయినాను. హనుమంతరావు వేదాంతశ్రవణం ప్రారంభించగానే గదిలోనించి పరిగెత్తేవాణ్ణి.

3

ఆరురోజు లయింది; లలితతో పరిచయం పెదిమలదగ్గిరే ఆగింది. ఎందుకు? ఆటంక మేమిటో తెలీదు. "లలితా! నిన్నువొదిలివెళ్ళినా రోజుల్లా నువ్వే తలపుకువొస్తావు. స్కూల్లో

వున్నా తటాలున నీరూపం జ్ఞాపకమొచ్చి పిచ్చెక్కుతుంది. నీముఖంపోలిక పుస్తకంలో గీస్తోవుంటే మాలెక్చరర్ చూశాడు. నాహృదయాన్ని లాగేసి, యీచెరుగులో దాచేసుకున్నావు. నీహృదయానికి దగ్గిరిగా! నావల్ల నేరమేమిటో చెప్పు. ఎందుకట్లా కళ్లుకిందికివాల్చి, జబాబుచెప్పక హృదయంలో యేదో, రహస్యమైన బాధవున్నట్లు తోపిస్తావు? నేను నీవాణ్ణే. నన్నిట్లా తోసేస్తావెందుకు?" నిదానంగా వాల్చివున్న ఆముఖంవంక చూశాను. ముక్కుదగ్గిరనించి చంపలమీద పొడుగ్గా కణతలవరకు పరుచుకునివున్న కనువెంట్రుకలని చేత్తో తాకి చెంపమీద మెల్లిగా కొట్టాను.

"నా సందేహమే అది. మిమ్మల్ని ఆరోజునే అడగాలనుకున్నాను. చూడండి. పాపం కదండీ! పెళ్ళికానివాళ్ళతో సహవాసం? పోనీ, యిట్లా కూచుంటే తప్పేముందికాని... అసలు భార్యగావుండడం పాపంకదూ! ఈకాస్తసుఖానికి వెయ్యేళ్ళు నరకంలో అగ్నిగుండంలో కాలడం!

ఇంతేనా యీసందేహం అనుకున్నాను. కాని లలితమనసులో యీవూహ బాధిస్తున్నట్టూ, యీఆలోచనే ఆమెని ఆటంకపరుస్తున్నట్లూ తట్టింది. కాని ఇంత గాఢంగా ఆలోచించడానికి వ్యవధానమెక్కడిది? వయసులోవున్నపిల్ల తనంవాంఛనీ, ధర్మాన్నీ విడదీసి యోచించకలిగినంత అవసరమెట్లా కలిగిందని ఆశ్చర్యం వేసింది. నేనూ ఆలోచించ తలుచుకోలేదు. "లలితా! నన్నడగడం మంచిదయింది. ఈ విషయమై నేను దీర్ఘంగా ఆలోచించాను. నాకంటె యెవరికీ యెక్కువతెలీదు. ఇంకెవరినన్నా అడిగితే నీకు తప్పుఅభిప్రాయాలు చెప్పివుందురు"

నోరు సన్నగా చంద్రవంకలాగు చేసి చిరునవ్వుతో, వోరకంటితో నావంక చూస్తో-

"మీపుస్తకాలు చదివాను. అంతమాత్రం మీ అపారజ్ఞానము, ఉత్తమమేధాశక్తీ, కనిపెట్ట లేకపోయినానంటారా? తరవాత మిమ్మల్నెన్నెదారుసార్లు చూశి, మీపుస్తకంలో మీ 'ఫోటో' నించి పోల్చుకున్నాను."

నేను దేవేంద్రసింహాసనాన్నధిష్ఠించి త్రైలోకాధిపత్యం వెంటనే వహించాను. ఒక్క స్త్రీ హృదయంలో ఇంత వున్నతభక్తినీ, ప్రేమనూ వెలిగించిన నాకవిత్వం, నావంశము, నా జన్మం, నా పద్యాలు అచ్చువెయ్యమని 'భారతి'ని బతిమాలుకుంటో నేను రాసిన వుత్తరాలు, అన్నీ సఫలమైనాయి.

"నీ మెత్తనిమనసులో ఇట్లాంటి దుర్మార్గపుటూహలు యేరాక్షసులు కల్పించారు?"

"చిన్నప్పణ్ణించి మాయింటో పురాణాలు విన్నాను. అప్పణ్ణించి నా కీభయం పట్టుకుంది. మీ పుస్తకాలు చదివి యెంత ప్రయత్నించినా మనసు కుదుటపళ్ళేదు."

"స్త్రీపురుష వాంఛ సహజం. మృగాల్లో పుణ్యపాపాలున్నాయా? మనుష్యుల్లో పాపమని యెవరన్నారు? దేవుడొచ్చి చెప్పాడా? పుస్తకాల్లో రాశారు. ఎవరు? సంఘక్షేమంకోసమని కొందరు మహానుభావులివి యేర్పరచి పాపాలని పేరుపెట్టి మూఢుల్ని దడిపించారు. ప్రతీవారూ లేచిపోయి సంఘుగోల అయిపోతుందేమోనని, యిట్లాంటి నిబంధన లేర్పరచి, నరకమనే భయంతో మనుష్యుల స్వభావసిద్ధమైన వాంఛల్ని కట్టివెయ్యాలని ప్రయత్నించారు."

"మరి యముడూ, చిత్రగుప్తుడూ వీళ్ళందరూనో?"

"యోచించు. ఆచిత్రగుప్తుడు నోటుపుస్తకం పట్టుకుని, యిన్నికోట్ల ప్రజలగదుల్లోనూ దూరి 'యెలక్ట్రిక్‌టార్చి' వెలిగించి, ప్రతి జతకీ పెళ్ళి జరిగిందోలేదో సాక్ష్యాలు విచారించు కుంటో తిరుగుతాడా!"

"నిజం చెపుదురూ!"

"నిజమే"

"అయితే యింక నీతీ, దేవుడూ యేమీలేవూ!"

"లేకేం? నీతంటే యేమిటి? అంతా మన మేర్పరచుకున్నదే! దేవు డున్నాడు. కాని యీ నీతు లన్నీ యేర్పరచింది దేవుడుకాడు...."

ఈప్రకారం అరగంట మాట్లాడాను. ప్రతివాక్యం గురుబోధవలె భక్తితో విని వెళ్ళే టప్పుడు నా విద్వత్తును ఒకముద్దుతో సత్కరించింది.

మర్నాడు నా పుస్తకాలమీద "నా హృదయేశ్వరికి" అని రాసి, ఆమెకి సమర్పించాను. ఆసాయంత్ర మంతా హిందూమతముమీదా, ముక్కోటిదేవతలమీదా, త్రిమూర్తులమీదా ఉపన్యాసమిచ్చి, దేవుడు వొక్కడే అనిన్నీ, యీ ప్రపంచం చాలా విశాల మయిందనిన్నీ, క్షుద్రుల మైన మనచిన్నకార్యాల నీతీ అవినీతులు కనిపెట్టడంకన్న యీశ్వరుడికి చాలా పను లున్నాయనీ రూఢిపరిచాను. నీతనగా మనసులో ప్రేమించినవాడికి సర్వమూ అర్పించడమే నని బోధించాను. ఆమాటలకోసమే తనెదురు చూస్తున్నట్లు అతిశ్రద్ధతో వింది.

"పోనీ, యీపనులకి అంతప్రాముఖ్యం లేనప్పుడు, అనేకమందిని—యిద్దరుముగ్గురికి—సంతోష మిస్తేనేమండి?

నా హృదయం భగ్నమంది.

"అట్లాకూడదు. ఎవరిని ప్రేమించావో వారినితప్ప యితర్లని తాకడం మహాపాపం"

"పాపం లేదన్నారు."

"అదే, ఆనరకం పాపంకాదు—మన అంతరాత్మలకి..."

"అంటే అంతరాత్మల కైనా, పాపమూ పుణ్యమూ వున్నాయన్నమాట."

చర్చ చాలా యిబ్బందిగా దిగింది. చీకటయింది. ఇంకా యెన్నాళ్ళు? ఈసౌందర్యం నాపక్కన కూచుని నన్ను దూరాన్నుంచి యేడిపిస్తోంది. ఇంటికి వెడితే యిట్లా మాట్లాడి, అట్లాచేసి, లోబరుచుకోక మూర్ఖుణ్ణై కాలమంతా యెందుకు వ్యర్థంచేశానా, అని బాధపడి యెంతో నిశ్చయపరుచుకుని, యెంతప్రయత్నించినా నన్ను చమత్కారంగా తప్పించుకొంటోంది.

"అదంతా రేపు ఆలోచిద్దాములే. నీమీద ప్రేమతో కాలిపోతోవుంటే, నన్నెందు కింత నిర్దయగా.........

"ఉండండి. మరి ముందు నే చెప్పేమాట వినండి. నిన్నటినుంచి నామనసులో మీమాట లే ఆలోచిస్తున్నాను. మీరు యెంతబాగా విడదీసిచెప్పారండీ! నా కీబాధ యెందుకుకలిగిం దంటె...రేపు తెలియచేస్తానులెండి. రేపే మీ సలహా ఆచరణలో పెడతాను. ఈయింటో నాబతుకు చాలా కష్టంగావుంది. నా మనసు యెన్నడో ఒక అద్భుతవ్యక్తికి సమర్పితమయింది.

(నా వంక అతి నాజూకుగా చూసింది.)

ఎవరంటారా? మీకే తెలుసు! తెలీకపోతే రేపు చెపుతాను. ఈవేళ పొద్దుపోయింది. మీకు అతను బాగా తెలుసు— మీఅంత బాగానూ.

(నా వొళ్ళుప్పొంగింది. చమత్కారం మనిషి!)

"...ఉండండి...వొదలండి...యీ యింట్లోంచి వొచ్చేస్తేనేగాని నా కేమీ తోచదు."

నానుంచి తప్పించుకుని మామూలుముద్దన్నా యివ్వకుండా వెళ్ళిపోయింది.

దోవలో ఒకటే ఆలోచన, నా స్వర్గసౌఖ్యాన్నిగురించి. రేపుసాయింత్రం ఈఅమ్మాయిని యెక్కడికి లేవతీసుకునివెళ్ళను! ఇన్ని పద్యాలురాసి, యింత బోధించి వెనక్కితగ్గనా! నాచదు వేమైతేనేం, అమ్మాయేమైతేనేం! ప్రేమయెదుట అన్నీ తొలగిపోవలసిందే; ఇంటిదగ్గర్నించి నాలు గువొందలు సంపాదించవొచ్చువారంలో— చెన్నపట్నం వెడితే;

మర్నాడుసాయింత్రం గదిలో షోకుచేసుకుంటూ నుంచున్నా. ఈ హనుమంతరావురోజ ల్లా కనపడలేదు. ఏమైనాడో! వాడితో చెప్పనా? వాడివేదాంతం గోలలో ఈ రసికత్వం విన పడుతుందా? దరిద్రుడు యిరవైయేళ్ళకీ ఆవేదాంత మేమిటి? పాపం యెంతకర్మంపట్టిందో! వెధవ వాడి గోలెందుకు! వెళ్ళాలి. కిటికీకింద వుత్తర ముంది.

"నా జాతకం తిరిగింది. ఉత్తసందేహాలతో నన్ను పొమ్మన్న సుందరి నన్నాత్తుగా నీబోధనచేత అంగీకరించింది ఈవేళ. మాయిద్దరి వందనాలు. ఇద్దరం వెళ్ళిపోతున్నాము. కాఫీ హోటలుబాకీకి పైకంలేదు. నువ్విచ్చెయ్యి."

హనుమంతరావు.